

АНДРАШ ШИМОР

У МАНИРУ РАДОВАНА ЗОГОВИЋА, О ЊЕМУ САМОМ

Године 1989. написао сам једну песму, коју сам насловио на следећи начин: *У маниру Радована Зоговића, о њему самом. У своју песму, наиме, уградио сам извесне мотиве, слике и фрагменте стихова из трију Зоговићевих песама: Инструкција маслини, Правдање са живојом и Сјоје на мјесецу. У првој строфи те песме, поставио сам, Зоговићевим трагом, следеће питање: "На Месецу какав би крајер видео, друже, да ли Никарагву у њрагу чизме?"* Јер у својој песми Зоговић пита астронауте, приспеле на Месечеву површину, "нијесу ли вам-грешком дали / чизме нагарављене, напепељане, кржаве од Бу Пранга?" Нисам, дакако, случајно, без основа заменио илузију на Вијетнам са упутом на Никарагву. У свом последњем писму које ми је Зоговић упутио, наиме, стоји и ова реченица: *"Никарагва ми је камен на срцу"* - као да је наслутио каснији пораз сандиниста на изборима.

Зоговићева смрт затекла ме је у Гуанабоу, живописном рибарском сеоцету надамак Хаване. Својим кубанским, латино-америчким пријатељима често сам причао о Зоговићу, а њему сам говорио о Николасу Гиљену, великом кубанском песнику. Надао сам се да ће једном Зоговић упознати Гиљенову, а Гиљен - Зоговићеву поезију. Приликом једне Гиљенове посете Будимпешти, превео сам на шпански, на основу властитог превода са српског, Зоговићеву песму *Одроњавање града*. "Потресно" - то је све што је Гиљен рекао. Нешто касније, на Куби је објављено неколико Зоговићевих песама на шпанском језику, можда је на основу њих Гиљен могао да стекне нешто шири увид у Зоговићев свет. А његове песме је Зоговић могао да чита на руском. На крају су се ипак срели на једном конгресу књижевника, где је Зоговић причао Гиљену о соби своје кћерке Мирке, чији је зид красио портрет Че Геваре. Тај моменат остаје забележен у последњој строфи Зоговићеве пес-

ме под насловом *Че, куд љод њоґледа*. "... - Како је само Гиљен /слушао причу о тој соби, заборавивши Врапчја брда!..."

Ови подаци чине аутентичном последњу строфу моје песме написане надомак Хаване, у Гуанабоу, када сам, сећајући се Зоговића, кубанску обалу назвао *нашом обалом*. Сигуран сам да би се Зоговић - који је увек с нескривеним поносом говорио и писао о Куби - сложио са тим. Последњи стих преузео сам, у суштини, из мађарског превода његове песме *Инструкција маслини*: тек једно је вредно, "... - да се, ус-правно, просто стоји!"

Наводим песму у целини:

*У чијавој асени - али где је асена? Сећам се човека ишо је
у асену иреиворио себе, и ириео бол сиснутих зуба.
Какав би он видео краиер на Месецу, да ли Никарагву у
ирагу чизме,
и иачно би знао, ко ироиив њега, ко ироиив нас, заверу кује,*

*ко иушеве разара, ко унишава, ко нам душу ирује,
ко се уиње да разбије све ишо је некад било цело.
И не би се иредао, - љубављу, вољом, иламиећим иламом,
свим срцем и бићем, он би се одуиreo.*

*Све јасније, све љласније, својим сећањем, умом,
до иоследњеџ иреиџаја мембране на иоследњој живој ћелији мозга,
ја хоћу да чујем све, чак и ако ми уши наливају врелим воском,
јер не заборављам данашње рафале, не заборављам ни јучерашње.*

*И на веси о његовој смрти, надомак Хаване, међу рибарима,
иосмаирио сам море, сећајући се Зоговића, и видео где је
наша обала,
и знао сам - знам ишо и данас - јер га не заборављам, ни њега,
ни оно море,
јер ишек једно је вредно: "... - да се, усиправно, ипросио сшоји!"*

Зоговић се до смрти бори и за могућности комунизма, док су у такозваном "социјалистичком табору" већ одавно лажима упрљали све што је било чисто, замутили све што је било бистро. У својој збирци песама, под насловом *Молиџва Промеијеу*, објављеној 1990. године, супротставивши се буржоаској рестаурацији навео сам Зоговићеве стихове, стихове песника који је читавог живота своје песничке снаге упрегнуо у отпор друштву које се темељи на експлоатацији, и борио се

устрајно за могућности једног другачијег света - својим сећањем, својим умом, све до последњег титраја мембране на последњој живој ћелији његовог мозга.

Прев. А. Вицко

Andraš Šimor

IN THE MANNER OF RADOVAN ZOGOVIĆ, ABOUT HIMSELF

Summary

The author connects the indirect acquaintanceship of the Cuba poet Nicolas Batista Guillén (1902) and Radovan Zogović through their mutual translations.

